

WARSZAWSKI UNIWERSYTET MEDYCZNY
MEDICAL UNIVERSITY OF WARSAW

I Katedra i Klinika Kardiologii
Kierownik Kliniki: prof. dr hab. med. Grzegorz Opolski

Warszawa, 6 grudnia 2018 roku

dr hab. n. med. Filip M. Szymański

I Katedra i Klinika Kardiologii

Warszawski Uniwersytet Medyczny

RECENZJA ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

lek. Ewy Burchard

Przedstawiona mi do oceny rozprawa doktorska lekarz Ewy Burchard, której tematem jest ocena wpływu dysfunkcji prawej komory serca na rokowanie krótko- i długoterminowe w grupie pacjentów z przewlekłą niewydolnością serca z obniżoną frakcją wyrzutową lewej komory, będących w II lub III klasie czynnościowej według klasyfikacji New York Heart Association (NYHA) posiada typowy dla tego typu prac układ. Rozprawa liczy 116 stron, 11 tabel, 40 rycin oraz 75 pozycji piśmiennictwa, co stanowi objętość adekwatną do przedstawienia omawianych w rozprawie zagadnień.

Temat rozprawy odnosi się do zagadnienia szczególnie istotnego ze względu na sytuację epidemiologiczną w Polsce. W ostatnim czasie choroby układu sercowo-naczyniowego stanowią najważniejszą przyczynę hospitalizacji i zgonów w Polsce. Ostatnim stadium wielu chorób układu sercowo-naczyniowego jest niewydolność

serca. W czasie ostatnich 30 lat odnotowywano wyraźny spadek umieralności z powodu niewydolności serca u obu płci. Niemniej jednak, po dłuższym okresie poprawy w ostatnim czasie zaobserwowano ponowny wzrost śmiertelności. Co więcej, rosnący udział niewydolności serca jako przyczyny śmiertelności wśród zgonów z przyczyn sercowo-naczyniowych sugeruje, że niewydolność serca pozostaje rosnącym problemem, który w istotny sposób przyczynia się do ogólnej sytuacji epidemiologicznej polskiej populacji. Tym ważniejsze jest ustalenie czynników rokowniczych pomocnych w stratyfikacji ryzyka w tej grupie. Stąd temat rozprawy doktorskiej lekarz Ewy Burchard należy uznać za bardzo istotny zarówno z naukowego, jak i praktycznego punktu widzenia.

Temat pracy w sposób adekwatny odzwierciedla przedstawione w rozprawie treści. Elementy takie jak spis tabel oraz spis rycin zostały napisane w sposób przejrzysty i czytelny, co umożliwia łatwą lekturę pracy, a także świadczy o jej przejrzystości oraz uporządkowaniu. Wykaz skrótów zastosowanych w rozprawie został przedstawiony w porządku alfabetycznym, w sposób spójny i przejrzysty. Streszczenia w języku polskim i angielskim, prezentujące zebrane w rozprawie dane naukowe są adekwatne do zaprezentowanych w rozprawie treści i w sposób prawidłowy podsumowują najważniejsze aspekty rozprawy.

Wstęp stanowi obszerną i dobrze dopracowaną pod względem merytorycznym część pracy. Stanowi wartościowy element rozprawy, doskonale wprowadzający czytelnika w jej tematykę, co jest użyteczne i pozwala na lepsze zrozumienie omawianych w rozprawie zagadnień. Został on podzielony na rozdziały dotyczące prawej komory i sposobów oceny jej funkcji oraz różnych aspektów diagnostyki i leczenia niewydolności serca, opisujące w dokładny sposób mechanizmy patofizjologiczne przyczyniające się do występowania zaburzeń funkcji prawej komory

u pacjentów z niewydolnością serca. Wstęp jest bardzo wyczerpująco i ma na celu wprowadzenie czytelnika w tematykę pracy badawczej i najważniejsze zagadnienia dotyczące niewydolności serca oraz prawej komory.

W rozprawie Autorka postawiła cele, które zostały sformułowane w sposób jasny i rzeczowy, dobrany w sposób adekwatny do omawianej w rozprawie tematyki, zebranego materiału i zastosowanej metodologii.

Materiał i metodyka badania zostały dobrane prawidłowo. Badaną populację stanowiła grupa pacjentów z istniejącą przewlekłą niewydolnością serca będących w II-III klasie czynnościowej wg NYHA, ze zredukowaną frakcją wyrzutową lewej komory serca <50%, z podwyższonymi wartościami NT-proBNP, hospitalizowanych w Oddziale Kardiologii Mazowieckiego Szpitala Specjalistycznego w Radomiu. Analizowaną grupę podzielono na podgrupy ze stwierdzoną w badaniu echokardiograficznym dysfunkcją prawej komory serca oraz bez takiej dysfunkcji. Opis przebiegu rekrutacji pacjentów został odpowiednio dobrany oraz jest właściwy i wystarczający. Metodologia badań zastosowanych do opisu przedstawionej grupy została dobrana w sposób pozwalający na osiągnięcie zamierzonego celu. Przedstawiony w rozprawie protokół wykonywania badań obrazowych oraz klinicznych, wraz z opisem jego poszczególnych etapów jest dobrze dobrany. Metodyka wszystkich wykonanych oznaczeń opisana jest bardzo skrupulatnie, co podnosi wartość naukową pracy. Na podstawie uzyskanych danych Autorka wykonała obszerną, prawidłową metodologicznie analizę statystyczną.

Wyniki przedstawionej rozprawy doktorskiej są interesujące zarówno pod kątem naukowym, jak również praktycznym. Zostały przedstawione w sposób klarowny, zarówno w tekście, jak również w dołączonych do niego tabelach i rycinach. Zwłaszcza liczne ryciny ułatwiają zrozumienie prezentowanych treści i wzbogacają wartość pracy.

Autorka zaobserwowała, że chorzy z opisanej grupy, u których występowała dysfunkcja prawej komory serca w trakcie obserwacji krótkoterminowej mieli zwiększoną częstość klinicznych zaostrzeń objawów niewydolności serca wymagających interwencji ambulatoryjnej lub hospitalizacji, w obserwacji długoterminowej w tej grupie obserwowano zwiększoną liczę zgonów, kwalifikacji do transplantacji serca oraz zaostrzeń objawów niewydolności serca wymagających interwencji ambulatoryjnej lub hospitalizacji. Ponadto obserwowano, że pacjenci z dysfunkcją skurczową prawej komory mieli wyższe stężenia NT-proBNP.

Dyskusja stanowi wyczerpujące omówienie przedstawionych w rozprawie treści w odniesieniu do obecnego stanu wiedzy dotyczącego prezentowanej tematyki. Ta część pracy świadczy od szerokiej znajomości prezentowanej tematyki przez Autorkę. Dyskusja, jak również pozostała część rozprawy doktorskiej, została poparta obszernym i właściwie dobranym piśmiennictwem, które potwierdzają znajomość najnowszej literatury naukowej dotyczącej tematyki związanej z prezentowaną rozprawą.

Wnioski przedstawione w pracy odpowiadają postawionemu celowi. Są obszerne i właściwie sformułowane. Jedynie wniosek 3. nie odnosi się bezpośrednio do celów pracy, nie był jej głównym założeniem i należy się zastanowić czy powinien być włączony do tej części rozprawy?

W kontekście prezentowanych wyników chętnie poznałbym opinię Doktorantki dotyczącą kilku istotnych zagadnień przedstawionych poniżej:

- Jakie były główne powody hospitalizacji włączonych do badania pacjentów? W ilu przypadkach był to świeży zawał serca?

- Czy autorka nie uważa, że włączenie do badania pacjentów z niewydolnością serca o różnej etiologii może wpływać na otrzymane wyniki?

- Jakim zdaniem autorki są praktyczne implikacje uzyskanych przez nią wyników?

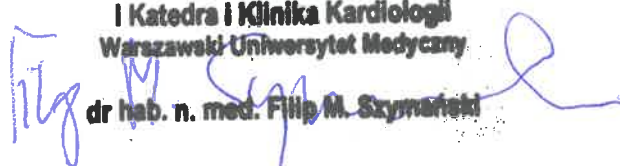
Ciężko mieć zarzuty metodologiczne do przeprowadzonych przez Autorkę badań. Podjęty temat, jak również jego przeprowadzenie nie budzą zastrzeżeń. Pojedyncze błędy językowe i interpunkcyjne nie utrudniają czytania i rozumienia pracy.

Wszystkie powyższe, uwagi/komentarze recenzenta nie umniejszają mojej pozytywnej oceny pracy lekarz Ewy Burchard. Wierzę, że zebrane w trakcie badania dane mają szansę stać się przyczynkiem do kolejnych publikacji naukowych, które mają szansę trafić do czasopism z listy filadelfijskiej.

Stwierdzam zatem we wniosku końcowym, że rozprawa doktorska lekarz Ewy Burchard pt.: *“Wpływ dysfunkcji prawej komory serca na rokowanie krótkoterminowe i odległe w grupie pacjentów z przewlekłą niewydolnością serca ze zredukowaną frakcją wyrzutową będących w II i III klasie czynnościowej wg NYHA.”* stanowi interesujący, samodzielny, dorobek Autorki, który dotyczy ważnego i aktualnego tematu klinicznego. W ocenie recenzenta praca spełnia wszystkie formalne wymagania stawiane rozprawom doktorskim (art. 13 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. 2016 poz. 882 z późn. zm.)). W związku z powyższym składam przed Wysoką Radą Naukową Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Medycznego w Łodzi **wniosek o dopuszczenie Doktorantki do dalszych etapów przewodu doktorskiego.**

dr hab. n. med. Filip M. Szymański

I Katedra i Klinika Kardiologii
Warszawski Uniwersytet Medyczny
dr hab. n. med. Filip M. Szymański

Бүгдэлтэй холбоотой үндэсний
үндэстний эрх зүйн үндэсний
Төрийн эрх зүйн үндэсний